Dato
15. juli 2026

Verdo Vand A/S
Agerskellet 7
DK-8920 Randers NV

T +45 7010 0230
E info@verdo.com
CVR DK31600359

Åbningstider
Man - tors 08.00 - 16.00
Fre 08.00 - 15.30

Læs mere på
verdo.com

Notat

Emne: Høringssvar – Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Randers Kommune - Rammeindsatsplan

Att.: Drikkevand

Indledning

Planforslaget er gennemgået med fokus på, om rammeindsatsplanen udgør et tilstrækkeligt strategisk og administrativt grundlag for de kommende delindsatsplaner, og om planen understøtter en effektiv, målrettet og langsigtet beskyttelse af grundvandsressourcen samt en robust og bæredygtig drikkevandsforsyning

Generelt:
De følgende punkter relatere sig til generelle emner og de temaer planen rummer.

- Planens digitale opbygning og format ses som overskueligt og brugervenligt, idet det giver gode muligheder for hurtig navigation mellem emner, geografiske områder og relevante afsnit. Det er samtidig en styrke, at planen indeholder en fyldestgørende ordliste, som bidrager til en bedre og hurtigere forståelse af de anvendte faglige begreber og planens indhold.

- Randers Rammeindsatsplan indeholder en systematisk gennemgang af de væsentligste forureningskilder og de tilhørende beskyttelses virkemidler på et overordnet niveau. Den konkrete vurdering af beskyttelsesbehovet for de enkelte indvindingsoplande og kildepladser fremgår imidlertid ikke af planen og må derfor forventes at blive behandlet i de efterfølgende delindsatsplaner for de enkelte vandforsyninger.

- Rammeindsatsplanen angiver, at Randers Kommune hvert femte år vurderer, om der er behov for at revidere rammeindsatsplanen og de tilhørende delindsatsplaner. Det anbefales, at denne revision fremadrettet koordineres med revisionen af vandforsyningsplanen. En plan for revision vil sikre en tættere strategisk sammenhæng mellem kommunens planlægning af vandressourcer, forsyningssikkerhed og grundvandsbeskyttelse

- Der bør prioriteres at udarbejde en samlet vandforsyningsplan. Denne bør danner grundlag for den langsigtede planlægning af vandforsyningen, frem for en planlægning baseret på enkeltstående delindsatsplaner. Fokus bør være på en strategisk ressourceallokering til fremtidige kildepladser samt beskyttelse og udvikling af eksisterende robuste og stabile kildepladser.

- For fremtidige kildepladser anbefales det, at grundvandsbeskyttelsen i højere grad baseres på et forebyggelsesprincip, hvor de økonomiske og faglige ressourcer prioriteres til beskyttelse af grundvandsressourcer med dokumenteret høj vandkvalitet og begrænset nitratpåvirkning. En sådan prioritering vil bidrage til at bevare robuste drikkevandsressourcer og kan på længere sigt være mere omkostningseffektiv end primært at fokusere på overvågning og håndtering af allerede påvirkede indvindingsområder.

- Det anbefales, at udarbejdelsen af delindsatsplanerne sker efter en prioriteret rækkefølge. En sådan prioritering bør tage udgangspunkt i en samlet ressource- og forsyningsplanlægning, så indsatsen målrettes de kildepladser og grundvandsressourcer, der har størst strategisk betydning for den fremtidige vandforsyning.

- Det anbefales som udgangspunkt ikke at meddele tilladelse til etablering eller videreudvikling af bynære kildepladser. Byområder rummer mange potentielle forureningskilder, som medfører en væsentligt højere risiko for både vedvarende og akutte grundvandsforureninger end områder i landzone. Samtidig er mulighederne for at beskytte bykildepladser gennem arealrestriktioner eller frivillige aftaler stærkt begrænset. Fremtidig vandforsyningsplanlægning bør derfor prioritere etablering og udvikling af kildepladser i områder, hvor en effektiv og langsigtet beskyttelse af grundvandsressourcen kan sikres.

- Rammeindsatsplanen har ikke et egentligt virkemiddelkatalog, som kan give et samlet overblik over de virkemidler og indsatser, Randers Kommune vurderer kan bringes i anvendelse ved implementeringen af de kommende delindsatsplaner med henblik på at opnå de fastsatte mål for grundvandsbeskyttelsen.

- En væsentlig styrke ved rammeindsatsplanen er, at den etablerer et fælles fagligt og administrativt grundlag for kommunens myndighedsudøvelse. Planen samler de overordnede principper for grundvandsbeskyttelse og skaber dermed et ensartet udgangspunkt Dette bidrager til større gennemsigtighed og en mere ensartet forvaltning på tværs af kommunen.

- Der er gennem en årrække opnået gode erfaringer med etablering af vandsamarbejder mellem vandforsyninger i Danmark. Vandsamarbejderne giver mulighed for at løfte de betydelige økonomiske og organisatoriske opgaver, der er forbundet med

gennemførelse af grundvandsbeskyttende indsatser. På den baggrund anbefales det, at rammeindsatsplanen beskriver vandsamarbejder som et muligt virkemiddel ved implementeringen af de kommende delindsatsplaner.

- Det fremgår af vejledningen til indsatsplaner, at de grundvandsbeskyttende indsatser skal tilpasses det konkrete beskyttelsesbehov og ikke være mere indgribende end nødvendigt. Det indebærer blandt andet, at overvågning kan være en tilstrækkelig indsats i nogle områder, mens der andre steder kan være behov for egentlige restriktioner. Indsatserne skal således målrettes de arealer og påvirkningskilder, der udgør den konkrete risiko, hvilket er en direkte konsekvens af proportionalitetsprincippet. Rammeindsatsplanen beskriver imidlertid ikke, hvordan Randers Kommune vil sikre, at de kommende delindsatsplaner udformes i overensstemmelse med dette princip. Det bør derfor fremgå, hvilke kriterier der lægges til grund for vurderingen af det konkrete beskyttelsesbehov, og hvordan det sikres, at de enkelte vandværker alene pålægges de indsatser, der er nødvendige og proportionale i forhold til den dokumenterede risiko.

- Rammeindsatsplanen bør ikke lægge til grund, at der indføres en fremtidig grænseværdi for nitrat på 6 mg/l, da en sådan grænseværdi ikke er gældende lovgivning. Indtil der foreligger et lovgrundlag, er der ikke at være hjemmel til at basere konkrete indsatser eller myndighedsafgørelser på en sådan værdi.

- Verdo Vand ser at rammeindsatsplanen samler de overordnede mål, principper og retningslinjer for grundvandsbeskyttelsen. Dette giver et fælles planlægningsgrundlag for kommunen, vandforsyningerne og øvrige interessenter og danner rammen for den videre udarbejdelse af delindsatsplanerne.

- Det anbefales, at rammeindsatsplanen suppleres med et særskilt afsnit om planens sammenhæng med øvrig kommunal planlægning og relevante sektorplaner. Selvom det fremgår, at øvrige planer skal være i overensstemmelse med indsatsplanen, beskrives det ikke, hvordan denne koordinering konkret skal ske. Rammeindsatsplanen bør derfor redegøre for samspillet med blandt andet vandforsyningsplanen, spildevandsplanen, kommuneplanen, råstofplanlægningen, skovrejsningsplanlægningen mv. En tydelig beskrivelse af sammenhængen mellem disse planer vil styrke den tværgående planlægning og sikre en mere helhedsorienteret forvaltning af grundvandsressourcen.

I forhold til det formelle lovmæssige krave til indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse om at behovet for beskyttelse skal være konkret, lokalt og dokumenteret er der ikke beskrevet dette konkrete for det lokale beskyttelsesbehov pr. kildeplads eller indsatsområde beskrevet. Der må

derfor forventes at dette tilgår i de delindsatsplaner der udarbejdes for de enkelte vandforsyninger

Indledning – Randers Kommune:

Det ønskes præciseret, hvordan Randers Kommune påtænker at håndtere indsatsområder beliggende inden for OSD, men uden for de eksisterende indvindingsoplande (IOL), altså områder der forventeligt ligger i de fremtidige kildepladser (IOL). Det bør tydeligt fremgå af rammeindsatsplanen, hvilket beskyttelsesniveau og hvilke indsatsprincipper Byrådet forventer at anvende for disse områder fremadrettet.

Indsatser på tværs af kommunegrænser

Det bør afklares, hvordan Randers Kommune vil forholde sig til import og udbringning af spildevandsslam fra nabokommuner eller andre geografiske områder. Af hensyn til beskyttelsen af grundvandsressourcen bør udbringning af spildevandsslam i indsatsområder (IO) vurderes kritisk, særligt hvor de hydrogeologiske forhold indebærer risiko for hurtig transport af miljøfremmede stoffer til grundvandet.

Affald til jordbrugsformål – I1: Forbud mod udbringning ved konkret vurdering:

Af hensyn til både ansøgere og vandforsyninger anbefales det, at planen præciserer de konkrete kriterier, som kommunen vil lægge til grund ved vurdering af ansøgninger og myndighedsafgørelser. Det bør samtidig beskrives, hvordan acceptkriterier fastlægges og anvendes i forbindelse med fremtidige tilladelser, så der sikres en ensartet, gennemsigtig og forudsigelig sagsbehandling.

Verdo Vand vurderer, at udbringning af spildevandsslam ikke bør finde sted inden for indvindingsoplande og OSD (Områder med Særlige Drikkevandsinteresser). Baggrunden er, at spildevandsslam kan indeholde en bred vifte af miljøfremmede stoffer, herunder stoffer med begrænset viden om deres langsigtede påvirkning af grundvandet. Flere af disse stoffer kan være mobile i jord- og grundvandsmiljøet og vurderes derfor at kunne udgøre en større risiko for grundvandsmagasinerne end den gødningsmæssige værdi, som slammet tilfører. På den baggrund anbefales det, at anvendelse af spildevandsslam undgås inden for disse områder ud fra et forsigtighedsprincip.

Retningslinjer – Nitrat – Randers Kommune:

Det ønskes præciseret, hvordan Randers Kommune vil håndtere OSD-områder i relation til nitratpåvirkning, herunder områder med nitratkoncentrationer op til 50 mg/l. Da disse områder på sigt kan blive aktuelle for etablering af nye kildepladser, bør rammeindsatsplanen også beskrive, hvordan grundvandet i disse områder påtænkes overvåges og beskyttet mod en yderligere nitratbelastning.

Øget overvågning:
Rammeindsatsplanen omtaler overvågning flere steder, men indeholder ikke et samlet overvågningsprogram eller principper herfor. Det bør fremgå, hvilke parametre der påtænkes overvåges, hvor overvågningen gennemføres (målepunkter), hvor ofte den udføres (frekvenser), hvilke tærskelværdier der udløser handling, samt hvordan resultaterne rapporteres og følges op. Uden et sådant overordnet program er det vanskeligt for vandforsyningerne at vurdere, hvordan effekten af de grundvandsbeskyttende indsatser skal dokumenteres, og hvordan udviklingen i eksempelvis nitratbelastningen forventes overvåget over tid.

Målrettet grundvandsbeskyttelse indenfor indvindingsoplande:
Da vandforsyningsplanen ikke nærmere beskriver, hvilke kriterier der ligger til grund for udpegningen af strategiske kildepladser, anbefales det, at rammeindsatsplanen præciserer dette. Planen bør beskrive de faglige kriterier og karakteristika, der indgår i udpegningen, og suppleres med en oversigt over de strategiske kildepladser. Det vil skabe større gennemsigtighed og give vandforsyningerne et fælles grundlag for den langsigtede planlægning og prioritering af grundvandsbeskyttelsen.

Kort & Områder:
Afsnittet giver en grundig og overskuelig introduktion til de centrale kortlægningsbegreber og bidrager til en god forståelse af det faglige grundlag for grundvandskortlægningen.

Afrunding
Verdo Vand står naturligvis til rådighed for en nærmere dialog om de fremsatte bemærkninger og bidrager gerne med faglige input i det videre arbejde med den endelige rammeindsatsplan og de efterfølgende delindsatsplaner.

Venlig hilsen
Verdo Vand A/S

Steen S. Wengel
Afdelingsleder
M +45 4174 8978
E stwe@verdo.com